

APLIKACE PRAVA

První autorský odborný časopis

1/2023

“Právo není spravedlnost, ale spravedlnost je přirozené právo”

GNÓMY, Luboš Chalupa

Str. 3-5

**Náhrada škody za zmeškání
prominuté lhůty k odvolání**

Str. 6-8

**Vydražení a suspenzivní
účinky prominutí zmeškání
lhůty k odvolání**

Str. 9-10

**K náhradě nákladů řízení,
jehož rozhodnutí o výši plnění
závisí na znaleckém posudku**

První autorský odborný časopis

Staňte se sponsorem

Aplikace práva Vám nabízí jedinečnou možnost stát se sponsorem odborného právního časopisu a inzerovat své služby napříč dílčími vydáními časopisu. Prostřednictvím této placené reklamy získáte exkluzivní zařazení do sekce sponzorů v závislosti na vybraném rozsahu.

SEKCE SPONZOŘI BUDE BRZY DOSTUPNÁ

Rezervujte si své místo ještě dnes

JUDr. Petr Ukázka LL.M.

Je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo. Je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUD r. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu.

advokat@test.com

+420 775 202 555

<https://www.aplikaceprava.cz/>

První autorský odborný časopis

NÁHRADA ŠKODY ZA ZMEŠKÁNÍ PROMINUTÉ LHŮTY K ODVOLÁNÍ

Str. 3-5

VYDRAŽENÍ A SUSPENZIVNÍ ÚČINKY PROMINUTÍ ZMEŠKÁNÍ LHŮTY K ODVOLÁNÍ

Str. 6-8

K NÁHRADĚ NÁKLADŮ ŘÍZENÍ, JEHOŽ ROZHODNUTÍ O VÝŠI PLNĚNÍ ZÁVISÍ NA ZNALECKÉM POSUDKU

Str. 9-10

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo. Je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu (viz. www.akchalupa.cz).

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autorskou prioritu nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a precizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze strany dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbytná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti zdoluhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem právních statí **APLIKACE PRÁVA** vydává JUDr. Luboš Chalupa, redakce@aplikaceprava.cz, Křižíkova 156, 186 00 Praha 8.
Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa, JUDr. Věra Chandrycká.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis **APLIKACE PRÁVA** je registrován v Českém národním středisku ISSN Národní technické knihovny (ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena. Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejněného v časopise **APLIKACE PRÁVA** (tištěnou i elektronickou formou) je možná pouze s uvedenou citací autora, názvu a čísla časopisu.

Autorem článků je JUDr. Luboš Chalupa
Datum vydání: 16. 01. 2023

NÁHRADA ŠKODY ZA ZMEŠKÁNÍ PROMINUTÉ LHŮTY K ODVOLÁNÍ

Právně neřešenou otázkou je odpovědnost za škodu vzniklou třetím osobám v důsledku suspenzivních účinků prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku (exekučnímu titulu) se zpětnou ztrátou účinků právní moci a vykonatelnosti, např. po udělení příklepu ve veřejné dražbě.

- 1** Prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti - do té doby pravomocnému a vykonatelnému - rozsudku má z důvodu jeho suspenzivních účinků zásadní právní následky pro platnost a účinnost na něj přímo navazujících právních jednání (právních úkonů) či jiných právních skutečností včetně platnosti nabytí vlastnictví ve veřejné dražbě, které nastaly v mezidobí ode dne původní právní moci a vykonatelnosti rozsudku až do dne právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty.

1)
- 2** Zákonné propadné lhůty k odvolání lze rozlišit:
a) řádná lhůta k odvolání
b) náhradní (prominutá) lhůta k odvolání
- 3** Prominutí zmeškání lhůty má v procesně právní rovině negativní právní následky v náhradě nákladů řízení účastníkem či jeho zástupcem, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobili svým zaviněním nebo jestliže tyto náklady vznikly náhodou, která se jim přihodila (§ 147 o.s.ř.)
- 4** Není žádný důvod, aby škoda, která by jinak nebyla vznikla než v příčinné souvislosti se zmeškáním lhůty účastníkem, který ji způsobil svým zaviněním, nebo vznikla náhodou, která se účastníku přihodila, tento účastník nenesl i v rovině hmotného práva včetně vzniku jeho povinnosti k náhradě škody vzniklé třetím osobám v mezidobí ode dne právní moci a vykonatelnosti rozsudku až do dne právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty se suspenzivními účinky.
- 5** Prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti - do té doby pravomocnému a vykonatelnému - rozsudku nezabavuje účastníka řízení jeho odpovědnosti za škodu vůči třetím osobám za jím zaviněné zmeškání lhůty včetně hrubé nedbalosti či za zmeškání lhůty v důsledku náhody, která se mu přihodila a za kterou odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku, vzniklou v mezidobí ode dne právní moci a vykonatelnosti rozsudku až do dne právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty v příčinné souvislosti se zpětnou ztrátou účinků právní moci a vykonatelnosti rozsudku, a to bez ohledu na to, že soud shledal zmeškání za omluvitelné.
- 6** Zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku z důvodu náhody např.: úrazu, akutní zdravotní indispozice, hospitalizace, autonehody, neodkladné služební cesty, úmrtí právního zástupce, s podáním návrhu na prominutí zmeškání bez zbytečného odkladu, nejpozději v propadné 15 denní lhůtě, zásadně nevyvolává odpovědnost účastníka, kterému bylo prominuto zmeškání lhůty, za škodu pro absenci zavinění alespoň z nedbalosti, jen s výjimkou odpovědnosti za náhodu dle § 2904 obč. zákoníku.
- 8** Účastník řízení, který prokazatelně zavinil zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku včetně hrubé nedbalosti nebo jí zmeškal náhodou, která se mu přihodila a za níž nese odpovědnost dle § 2904 obč. zákoníku, odpovídá třetí osobě za škodu, která by jí jinak nebyla vznikla v mezidobí ode dne pravomocnosti a vykonatelnosti rozsudku až do dne nabytí právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty v příčinné souvislosti se suspenzivními účinky prominutí zmeškání lhůty, tj. zpětnou ztrátou účinků pravomocnosti a vykonatelnosti.

9

Škoda k tíži třetích osob v důsledku suspenzivních účinků prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti – do té doby pravomocnému a vykonatelnému – rozsudku vzniká dnem právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty, neboť tímto dnem zpětně pozbývá rozsudek účinků právní moci a vykonatelnosti, pokud v příčinné souvislosti s tím bez dalšího pozbydou platnosti na něj přímo navazující právní jednání (právní úkon) či jiná právní skutečnost konstituovaná v mezidobí od nabytí původní právní moci a vykonatelnosti rozsudku až do dne nabytí právní moci usnesení o prominutí lhůty k zmeškání.

10

Nejčastějším důvodem návrhů na prominutí zmeškání lhůty je nepodání odvolání proti řádně doručenému rozsudku soudu I.stupně v důsledku neseznámení se s existencí a tím i obsahem rozsudku v řádné (bez prominutí) zákonné odvolací lhůtě z důvodu, že si účastník rozsudek nevyzvedl na poště či v rozhodné době neotevřel svoji datovou schránku včetně toho, že jí vůbec neaktivoval.

11

Důvod nepřevzetí (nevyzvednutí) řádně doručeného rozsudku soudu I.stupně v řádné zákonné lhůtě k odvolání z datové schránky účastníka nebo v úložní době na poště je rozhodující proto, zda účastník zmeškání lhůty zavinil včetně hrubé nedbalosti, nebo zda ke zmeškání lhůty došlo náhodou, která se účastníku přihodila a za níž odpovídá /neodpovídá dle § 2904 obč. zákoníku.

12

V rámci řízení o náhradu škody k tíži žalující třetí osoby soud při prokazování zavinění žalovaného za jeho zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku či náhody, která se mu přihodila a za kterou žalovaný odpovídá dle ustanovení § 2904 obč. zákoníku, vychází z meritorního důvodu zmeškání lhůty, který vyplývá z pravomocného usnesení o prominutí zmeškání lhůty i z obsahu dotčeného soudního spisu – listinných důkazů – vztahujících se ke zmeškání lhůty (např. doklady o doručení rozsudku včetně vyznačení právní moci a vykonatelnosti ve spise, návrhem na prominutí zmeškání lhůty s předloženými listinami, vyjádřením protistrany, usnesením o prominutí zmeškání lhůty s vyznačením právní moci).

13

Stejně právní následky včetně povinnosti k náhradě škody za zaviněné zmeškání lhůty k odvolání či za zmeškání lhůty náhodou, která se účastníku přihodila a za níž odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku, nastávají i tehdy, když soud k žádosti účastníka přizná odkladný účinek samotnému návrhu, aby bylo prominuto zmeškání lhůty dle § 58 odst. 2 o.s.ř.

Poznámky:

Rozsudek NS ČR ze dne 16.3.2021 č.j. 21Cdo 898/2020: "Dovolání je přípustné pro řešení otázky, jaký význam z hlediska závěru o platnosti veřejné nedobrovolné dražby má skutečnost, že po udělení příklepu obligační (a zároveň i zástavní) dlužník podal žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání proti rozsudku, jenž byl titulem opravňujícím navrhovatele dražby k uzavření smlouvy o provedení dražby, tento rozsudek byl následně odvolacím soudem zrušen a žaloba o zaplacení dlužné pohledávky byla zamítnuta, neboť tato otázka doposud v rozhodování dovolacího soudu nebyla vyřešena. Je správný závěr odvolacího soudu, že soud vysloví neplatnost veřejné nedobrovolné dražby vždy, jestliže nebyla splněna podmínka uvedená v ustanovení § 36 odst. 1 zákona o veřejných dražbách, tedy jestliže vymáhaná pohledávka dražebnímu věřiteli (ve skutečnosti) přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplatků. Požadavek, aby šlo o vykonatelné soudní rozhodnutí nebo o vykonatelný rozhodčí nález anebo o jiné vykonatelné rozhodnutí, jehož soudní výkon připouští zákon, musí být splněn nejen v době uzavření smlouvy o provedení veřejné nedobrovolné dražby nebo v době vydání dražební vyhlášky, popřípadě v době jejího doručení (odeslání) zástavnímu dlužníkovi (a dalším osobám, kterým se dražební vyhláška zasílá), ale také v době provedení dražby (až do doby, než dojde k příklepu) – srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8.9.2016, sp.zn. 21Cdo 5066/2015. Neplatnost veřejné nedobrovolné dražby může být vyslovena jen z důvodu, které jsou taxativně uvedeny v ustanoveních § 48 odst. 3 a 4 zákona o veřejných dražbách, zákon však pro jejich uplatnění žádnou lhůtu nestanoví. Bylo-li tedy ve stanovené lhůtě zahájeno řízení o vyslovení (určení) neplatnosti veřejné nedobrovolné dražby, může žalobce, důvod, pro které považuje dražbu za neplatnou, označit (tvrdit) nejen v žalobě, popřípadě před uplynutím lhůt uvedených v ustanoveních § 48 odst. 3 a 4 zákona o veřejných dražbách, ale i kdykoli za řízení (samozřejmě jen tehdy, nebrání-li tomu provedená koncentrace řízení nebo v odvolacím řízení systém neúplné apelace), a soud může vyslovit (určit) neplatnost veřejné nedobrovolné dražby nejen z důvodů, které byly za řízení tvrzeny, ale i z důvodů, které vyšly za řízení jinak najevo, i když je žádný z účastníků neoznačí (srov. též odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.4.2006, sp.zn. 21Cdo 16975/2005, který byl uveřejněn v časopise Soudní judikatura pod publikačním číslem 126/2005), jinak řečeno, pro určení, zda veřejná (nedobrovolná) dražba byla či nebyla platná, je významný jedině skutkový stav zjištěný ke dni rozhodnutí soudu (srov. ustanovení § 154 odst. 1 o.s.ř.). Je-li tedy ke dni rozhodnutí soudu v řízení o určení neplatnosti veřejné dražby zjištěn skutkový stav objektivního rozporu konání dražby (a tím i udělení příklepu) s ustanovením § 36 odst. 1 zákona o veřejných dražbách a je-li bez významu, kdy je taková námitka v řízení uplatněna, resp. dokonce, zda je uplatněna (a je pouze významné, že žaloba na neplatnost byla v prekluzivní lhůtě uvedena v ustanovení § 48 odst. 3 věty třetí zákona o veřejných dražbách u soudu podána), pak není důvod vázat neplatnost veřejné nedobrovolné dražby na zjištění, kdy (v jaké fázi procesu dražby, resp. po dražbě) důvod neplatnosti vznikl, či byl zjištěn, ledaže by sám zákon stanovil zvláštní ochranu práv nabytých třetími osobami (tak, jak je tomu např. v případě mimořádných opravných prostředků) (srov. ustanovení § 243g odst. 2 o.s.ř. v případě dovolání, ustanovení § 235i odst. 3 o.s.ř. v případě obnovy řízení či zmatečnosti), taková situace však v posuzovaném případě nenastala." (potvrzen usnesením Ústavního soudu ČR ze dne 26.9.2022 sp.zn. II. ÚS 1337/21)

JUDr. Luboš Chalupa

VYDRAŽENÍ A SUSPENZIVNÍ ÚČINKY PROMINUTÍ ZMEŠKÁNÍ LHŮTY K ODVOLÁNÍ

Účastníci řízení, kterým bylo prominuto zmeškání lhůty k odvolání proti – do té doby pravomocnému a vykonatelnému – rozsudku doposud přehlíží, že i v takovém případě mohou odpovídat třetím osobám za škodu, která by jinak nebyla vznikla v příčinné souvislosti se suspenzivními účinky prominutí zmeškání lhůty.

- 1 Účastník řízení, který prokazatelně zavinil včetně hrubé nedbalosti zmeškání lhůty nebo jí zmeškal náhodou, která se mu přihodila a za níž odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku, i tak odpovídá třetí osobě za škodu, která by jinak nebyla vznikla v mezidobí ode dne – později ex tunc zrušené – právní moci a vykonatelnosti rozsudku až do dne nabytí právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty k odvolání v příčinné souvislosti se suspenzivními účinky prominutí zmeškání lhůty, tj. zpětnou ztrátou účinků pravomocnosti a vykonatelnosti původního rozsudku (např. exekučního či nabývacího titulu).
- 2 Zmeškání lhůty k odvolání, které bylo prominuto až po udělení příklepu ve veřejné dražbě, vyvolávající z tohoto důvodu neplatnost dražby zpětnou ztrátou účinků právní moci a vykonatelnosti rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, v důsledku náhody, např. dopravní nehoda, zdravotní indispozice, zásadně nevyvolává odpovědnost za škodu k tíži osoby, které bylo zmeškání prominuto, není-li i za ní výjimečně odpovědná dle § 2904 obč. zákoníku, tj. dal ze své viny k náhodě podnět.
- 3 Zástavní dlužník (vlastník), který svou hrubou nedbalostí prokazatelně zavinil zmeškání lhůty k odvolání nebo zmeškal lhůtu k odvolání náhodou, která se mu přihodila a za níž je odpovědný dle § 2904 obč. zákoníku, proti rozsudku, na základě kterého byla provedena veřejné dražba, odpovídá vydražiteli za škodu, která by jinak nebyla vznikla v důsledku suspenzivních účinků pravomocného usnesení o prominutí zmeškání lhůty, tj. neplatnosti dražby.
- 4 Zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku, byť následně prominuté, v důsledku toho, že se účastník v řádné (neprominuté) lhůtě neseznámil s existencí (a tím i obsahem) rozsudku doručeného řádně do datové schránky účastníka jen proto, že tento ani po několika letech od jejího zřízení ze zákona o její existenci vůbec nevěděl, je – zvláště v případě tuzemské obchodní společnosti – hrubou nedbalostí účastníka, za kterou odpovídá třetím osobám za škodu vzniklou v příčinné souvislosti se suspenzivními účinky pravomocného usnesení o prominutí zmeškání lhůty.
- 5 V případě, že pravomocným rozsudkem byla veřejná dražba určena za neplatnou výslovně z důvodu, že zástavnímu dlužníkovi (vlastníku) byla na základě jeho návrhu podaného až po udělení příklepu prominuto zmeškání lhůty k odvolání proti – do té doby pravomocnému a vykonatelnému – rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, čímž suspenzivně, tj. i ke dni zahájení dražby, ztratil účinky právní moci a vykonatelnosti, odpovídá zástavní dlužník (vlastník) za škodu vzniklou vydražiteli neplatnou dražbou, pokud zmeškání lhůty k odvolání zavinil včetně hrubé nedbalosti nebo zmeškal lhůtu k odvolání náhodou, která se mu přihodila a za níž odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku.
- 8 Neplatnost veřejné dražby zpravidla vyvolává vznik škody na straně vydražitele jako neplatného nabyvatele; zaplatil-li vydražitel cenu dosaženou vydražením na neplatně vydraženou věc prokazatelně na základě smlouvy o půjčce (o úvěru), je majetkovou újmou snižující majetek vydražitele i částka ve výši úroků, které vydražitel prokazatelně zaplatil na pořízení neplatně vydražené věci, tj. **marný výdaj bez protiplnění** (stejně i v případě neplatné kupní smlouvy se zaplacením kupní ceny prokazatelně z půjčky).

9

Náhrada škody zástavním dlužníkem (vlastníkem) z neplatné veřejné dražby z důvodu zaviněného zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, či náhody, která se mu přihodila a za kterou odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku, se suspenzivními účinky prominutí zmeškání lhůty:

10

Vznik škody: neplatnost veřejné dražby v důsledku zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, se suspenzivními účinky pravomocného usnesení o prominutí zmeškání lhůty ke dni příklepu

Zavinění vlastníka (zástavního dlužníka) neplatně vydražené věci: zmeškání lhůty k podání odvolání v řádné (neprominuté) odvolací lhůtě proti rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, hrubou nedbalostí nebo náhodou, která se mu přihodila a za níž odpovídá dle § 2904 obč. zákoníku; např. neseznámením (nepřevzetí) se s existencí (a tím i s obsahem) řádně doručeného rozsudku do datové schránky tuzemské obchodní společnosti z důvodu, že účastník mnoho let před i po doručení vůbec nevěděl o zřízení datové schránky ze zákona a tím jí ani neotevíral

Příčinná souvislost mezi vznikem škody a zmeškáním lhůty k odvolání: bez zmeškání lhůty k odvolání v řádné (neprominuté) lhůtě proti rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena, které bylo na základě návrhu škůdce až po udělení příklepu prominuto, by – do té doby pravomocný a vykonatelný – rozsudek neztratil zpětně, tj. ke dni příklepu, účinky právní moci a vykonatelnosti, a veřejná dražba by nebyla neplatná

výše škody (majetkové újmy vydražitele z neplatné dražby):

a) snížení majetku vydražitele o jím zaplacené úroky na půjčku (úvěr) na zaplacení ceny dosažené vydražením na neplatně vydraženou věc („marné úroky“)

b) nerozmnožení majetku vydražitele o jemu ušlé úroky z jím zaplacené a dražebníkem nevrácené ceny dosažené vydražením, a to ode dne jejich zaplacení způsobem a ve lhůtě stanovené zákonem o veřejných dražbách až do pravomocného skončení řízení o neplatnost dražby s tzv. domněnkou platnosti dražby do právní moci rozsudku o určení její neplatnosti („zmařené úroky“)

11

Modelový příklad z praxe:

-24.11.2014: nabytí vykonatelnosti pravomocného rozsudku zakládajícího vykonatelnou peněžitou pohledávku, pro jejíž vymožení byla veřejná dražba provedena

-24.9.2016: udělení příklepu vydražiteli ve veřejné dražbě

-4.10.2016: podání návrhu zástavního dlužníka na prominutí zmeškání jeho lhůty k odvolání proti rozsudku, pro která byla veřejná dražba provedena

-5.10.2016: zaplacení celé ceny dosažené vydražením s jejím vyplacením dražebním věřitelům

-7.10.2016: vydání usnesení o prominutí zmeškání lhůty k odvolání proti do té doby pravomocnému a vykonatelnému rozsudku, pro který byla veřejná dražba provedena

(dnem právní moci usnesení o prominutí zmeškání lhůty k odvolání zpětně ztratil účinky právní moci a vykonatelnosti rozsudek, pro který byla veřejná dražba provedena)

-14.11.2019: vydání měnicího rozsudku soudu II.stupně určujícího, že veřejná dražba je neplatná z důvodu suspenzivních účinků prominutí zmeškání lhůty na základě žaloby zástavního věřitele, kterému bylo prominuto zmeškání lhůty k odvolání proti rozsudku, pro který byla veřejná dražba nařízena

Poznámky:

Rozsudek NS ČR ze dne 16.3.2021 č.j. 21Cdo 898/2020: "Dovolání je přípustné pro řešení otázky, jaký význam z hlediska závěru o platnosti veřejné nedobrovolné dražby má skutečnost, že po udělení příklepu obligační (a zároveň i zástavní) dlužník podal žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání proti rozsudku, jenž byl titulem opravňujícím navrhovatele dražby k uzavření smlouvy o provedení dražby, tento rozsudek byl následně odvolacím soudem zrušen a žaloba o zaplacení dlužné pohledávky byla zamítnuta, neboť tato otázka doposud v rozhodování dovolacího soudu nebyla vyřešena. Je správný závěr odvolacího soudu, že soud vysloví neplatnost veřejné nedobrovolné dražby vždy, jestliže nebyla splněna podmínka uvedená v ustanovení § 36 odst. 1 zákona o veřejných dražbách, tedy jestliže vymáhaná pohledávka dražebnímu věřiteli (ve skutečnosti) přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplateků. Požadavek, aby šlo o vykonatelné soudní rozhodnutí nebo o vykonatelný rozhodčí nález anebo o jiné vykonatelné rozhodnutí, jehož soudní výkon připouští zákon, musí být splněn nejen v době uzavření smlouvy o provedení veřejné nedobrovolné dražby nebo v době vydání dražební vyhlášky, popřípadě v době jejího doručení (odeslání) zástavnímu dlužníkovi (a dalším osobám, kterým se dražební vyhláška zasílá), ale také v době provedení dražby (až do doby, než dojde k příklepu) – srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8.9.2016, sp.zn. 21Cdo 5066/2015. Neplatnost veřejné nedobrovolné dražby může být vyslovena jen z důvodu, které jsou taxativně uvedeny v ustanoveních § 48 odst. 3 a 4 zákona o veřejných dražbách, zákon však pro jejich uplatnění žádnou lhůtu nestanoví. Bylo-li tedy ve stanovené lhůtě zahájeno řízení o vyslovení (určení) neplatnosti veřejné nedobrovolné dražby, může žalobce, důvod, pro které považuje dražbu za neplatnou, označit (tvrdit) nejen v žalobě, popřípadě před uplynutím lhůt uvedených v ustanoveních § 48 odst. 3 a 4 zákona o veřejných dražbách, ale i kdykoli za řízení (samozřejmě jen tehdy, nebrání-li tomu provedená koncentrace řízení nebo v odvolacím řízení systém neúplné apelace), a soud může vyslovit (určit) neplatnost veřejné nedobrovolné dražby nejen z důvodů, které byly za řízení tvrzeny, ale i z důvodů, které vyšly za řízení jinak najevo, i když je žádný z účastníků neoznačí (srov. též odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.4.2006, sp.zn. 21Cdo 16975/2005, který byl uveřejněn v časopise Soudní judikatura pod publikačním číslem 126/2005), jinak řečeno, pro určení, zda veřejná (nedobrovolná) dražba byla či nebyla platná, je významný jedině skutkový stav zjištěný ke dni rozhodnutí soudu (srov. ustanovení § 154 odst. 1 o.s.ř.). Je-li tedy ke dni rozhodnutí soudu v řízení o určení neplatnosti veřejné dražby zjištěn skutkový stav objektivního rozporu konání dražby (a tím i udělení příklepu) s ustanovením § 36 odst. 1 zákona o veřejných dražbách a je-li bez významu, kdy je taková námitka v řízení uplatněna, resp. dokonce, zda je uplatněna (a je pouze významné, že žaloba na neplatnost byla v prekluzivní lhůtě uvedené v ustanovení § 48 odst. 3 věty třetí zákona o veřejných dražbách u soudu podána), pak není důvod vázat ne/platnost veřejné nedobrovolné dražby na zjištění, kdy (v jaké fázi procesu dražby, resp. po dražbě) důvod neplatnosti vznikl, či byl zjištěn, ledaže by sám zákon stanovil zvláštní ochranu práv nabytých třetími osobami (tak, jak je tomu např. v případě mimořádných opravných prostředků) (srov. ustanovení § 243g odst. 2 o.s.ř. v případě dovolání, ustanovení § 235i odst. 3 o.s.ř. v případě obnovy řízení či zmatečnosti), taková situace však v posuzovaném případě nenastala." (potvrzen usnesením ÚS ČR ze dne 26.9.2022 sp.zn. II. ÚS 1337/21)

JUDr. Luboš Chalupa

K NÁHRADĚ NÁKLADŮ ŘÍZENÍ, JEHOŽ ROZHODNUTÍ O VÝŠI PLNĚNÍ ZÁVISÍ NA ZNALECKÉM POSUDKU

V soudní praxi přetrvává negativní praxe, kdy i částečně procesně úspěšnému žalobci je v řízení, jehož výše plnění závisí na znaleckém posudku, přiznána plná náhrada nákladů řízení před soudem I.stupně bez ohledu na to, že žalobce po skončení dokazování setrval na žalované částce bez ohledu na prokázanou výši plnění znaleckým posudkem.

1

Závisí-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., má žalobce po skončení dokazování před soudem I.stupně s provedením důkazu znaleckým posudkem, případně i revizním znaleckým posudkem, procesně reagovat:

- a) rozšířením žaloby v rozsahu kladného rozdílu mezi výši plnění stanovenou znaleckým posudkem a žalovanou částkou
- b) částečným zpětvzetím žaloby v rozsahu kladného rozdílu mezi žalovanou částkou a mezi výši plnění stanovenou znaleckým posudkem

2

V případě částečného zpětvzetí žaloby jen na základě výše plnění stanoveného znaleckým posudkem provedeného soudem jako důkaz nenáleží za tento rozsah zastaveného řízení žalovanému náhrada nákladů řízení dle § 146 odst. 1 písm.a) o.s.ř., když žalobce v tomto rozsahu zastavení řízení nezavinil.

3

V případě, že žalobce ještě po skončení dokazování v řízení před soudem I.stupně, jehož rozhodnutí o výši plnění závisí na znaleckém posudku, v očividném rozporu s výši plnění stanoveného znaleckým posudkem, případně i revizním posudkem, i tak trvá na původně žalované částce nad rozsah výše plnění stanoveného znaleckým posudkem, případně revizním posudkem, aniž by žalobce navrhoval vypracování revizního znaleckého posudku, je nutno aplikovat ustanovení § 142 odst. 2 o.s.ř.

4

Zákonná výjimka přiznání plné náhrady nákladů řízení, jehož rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., plně platí jen tehdy, pokud žalobce po skončení dokazování před soudem I.stupně závěry znaleckého posudku sám respektuje částečným zpětvzetím žaloby nad rozsah plnění stanoveného znaleckým posudkem – aniž sám navrhuje doplnit dokazování o revizní posudek – a nikoli tehdy, pokud žalobce setrvá na původně žalované částce převyšující částku stanovenou znaleckým posudkem, zvláště usiluje-li paralelně o další eventuální nárok, např. bezdůvodné obohacení za protiprávní užití cizí hodnoty a ušlé „nadtržní“ nájemné.

5

Ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. o nekrácení náhrady nákladů řízení, jehož rozhodnutí o výši plnění závisí na znaleckém posudku, je plně aplikovatelné tehdy, pokud žalobce po skončení dokazování před soudem I.stupně vezme žalobu částečně zpět nad rozsah výše plnění prokázaného znaleckým posudkem a nikoli tehdy, kdy i nadále v antagonistickém rozporu s provedeným znaleckým posudkem, případně i revizním, setrvává na původně žalované částce i v nedůvodném rozsahu.

První autorský odborný časopis

6

Jsou-li v řízení provedeny dva či více znaleckých posudků s rozdílnou výší žalovaného plnění, náleží žalobci plná náhrada nákladů řízení žalobci ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. v případě, že po skončení dokazování před soudem I.stupně žalobce nepožaduje zaplatit více, než stanoví znalecký posudek s nejvyšší částkou, pokud sám nenavrhne další revizní posudek.

7

Zákonné zvýhodnění plné náhrady nákladů řízení v řízeních, jejichž rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., s vyloučením jeho zneužití ve smyslu ustanovení § 2 o.s.ř., tak nedopadá na případy, kdy sám žalobce závěry znaleckého posudku, zvláště revizního znaleckého posudku, nerespektuje tím, že po skončení dokazování před soudem I.stupně i tak setrvává na původně žalované částce bez ohledu na oprávněnou výši žalovaného nároku stanoveného v řízení znaleckým posudkem, případně revizním znaleckým posudkem, např. tehdy když v řízení souběžně tvrdí, že mu v žalovaném rozsahu ušlo – jak jinak než na den přesně co právě žaluje – nadtržní nájemné.

8

V rozporu s principem spravedlivé ochrany soukromých práv i čestného plnění povinností s úctou k právům jiných osob je, aby žalobce po skončení úplného dokazování, v němž ze znaleckého posudku, případně revizního znaleckého posudku, byla jednoznačně prokázána skutečná výše žalovaného plnění – např. ve výši např. 50.000,-Kč - v očividném rozporu s tím po výzvě předsedy senátu dle ustanovení § 119a odst. 2 o.s.ř. i tak trval na vydání rozsudku v původně žalované výši – např. 100.000,-Kč - aniž navrhoval doplnění dokazování o revizní posudek, a ještě mu při částečném zamítnutí žaloby v podstatné části – např. v rozsahu 50% - byla ještě přiznána plná výše náhrady nákladů řízení dle § 142 odst. 3 o.s.ř.

9

V případě, že po skončení dokazování - bez návrhu žalobce na doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem - žalobce nevezme částečně zpět žalobu o částku, která převyšuje výši plnění prokazaného v řízení znaleckým posudkem, případně revizním znaleckým posudkem, a v rozporu s ním i nadále trvá na přisouzení původně žalované výši plnění, zvláště uplatňuje-li souběžně i další nárok např. ušlé nadtržní nájemné, stanoví se náhrada nákladů řízení již dle § 142 odst. 2 o.s.ř., tj. poměrně dle úspěchu ve věci, k tíži žalobce v rozsahu částečného zamítnutí žaloby o žalovanou částku, která převyšuje výši plnění zjištěného v řízení znaleckým posudkem, případně revizním znaleckým posudkem.

10

Naopak - jak správně dovodil náleží Ústavního soudu ČR ze dne 16.6.2022 sp.zn. I. ÚS 453/22, 1) - závisí-li rozhodnutí o výši plnění na úvaze soudu dle § 136 o.s.ř., stanovení skutečné výše plnění není podloženo objektivním důkazem včetně znaleckého posudku, ale na vlastní - subjektivní - úvaze toho kterého soudce, byť na základě provedených důkazů („originární způsob stanovení výše nároku“), protože se plně uplatní ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. bez nutnosti korekce žalované výše přiměřeného zadostiucnění po skončení dokazování před soudem I.stupně.

Poznámky:

1) Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16.6.2022 sp.zn. I. ÚS 453/22: „Ve sporech o přiměřené zadostiucnění podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, je třeba rozlišovat mezi posuzováním samotné existence nemajetkové újmy způsobené při výkonu veřejné moci a rozhodováním o výši přiměřeného zadostiucnění. Rozhodování o ní, na rozdíl od posuzování újmy, obecně splňuje podmínky aplikace ustanovení § 136 o.s.ř. a tedy představuje úvahu soudu ve smyslu tohoto ustanovení. Neexistuje totiž žádná exaktní metoda, jako stanovit přiměřenost zadostiucnění, respektive jeho výši. Proto přizná-li soud žalobci nižší přiměřené zadostiucnění, než jakého se domáhal, uplatní se při rozhodování o náhradě nákladů řízení § 142 odst. 3 o.s.ř. Použitím ustanovení § 142 odst. 2 o.s.ř. namísto § 142 odst. 3 o.s.ř. došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý (řádný) proces podle § 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“

JUDr. Luboš Chalupa